

O závěrečné oponě, o Kristu a společenství svatých

Základ kázání: 1 Te 4,13-18

Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naděje. Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. Toto vám říkáme podle slova Páně: My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejdeme. Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. Těmito slovy se vzájemně potěšujte.

Apoštol jménem Pavel reagoval v dopisech na dotazy, které mu lidé psali. V jednom z těch dopisů odpovídá: “Nechci, abyste se trápili kvůli tomu, že někdo zemřel a nedožil se slavného příchodu Páně. Věříme přece, že Bůh Ježíše vzkřísil z mrtvých. Tak se spolehněte, že stejně přivede k životu i všechny ty, kdo už ve víře v Ježíše umřeli.”

A vzápětí citoval staříčkou (a tehdy asi rozšířenou) představu, co se bude dít: zazní povel, Boží polnice, archandělův hlas a všichni se začnou radit, jak mají: nejprve ti, kdo zemřeli, po nich půjdeme my živí a všichni budeme uchvázeni v oblaku vzhůru vstříc Pánu.

Takovéto (a všelijaké podobné) scénáře si lidé ve starověku s oblibou vyprávěli, protože když se řekne “konec” a když se tím myslí konec světa, polechtá to fantazii a ta se pustí do díla. V naší době sem tam pár blouznivců vytasí nějaké další datum, kdy to přijde, ale na víc si netroufnou; to na přelomu letopočtů si s nejroztodivnějšími představami lidé docela pohráli a rozvíjeli je.

Jakési předtuchy se najdou i dnes, třeba že se srazíme s meteoritem nebo tak něco, ale není v nich víc než “konečná, vystupte” a pak už jen předzvěst mrtvolného ticha. Obraz, který kdysi vylíčil apoštol, měl úplně jiný cíl: naznačit naději a podepřít lidi v nejistotě. “Nevíte-li, co s námi bude, vezte, že půjdeme vstříc Pánu, nezapomene nás tu.”

Rozdíl je patrný: apoštola nezajímá samotný fakt, že jednou skončíme – na tom není nic zvláštního, všechno přece končí. Víc ho zajímá, zda kvůli tomu nepřijde vniveč to dobré, co tu Bůh pro nás udělal: a ujišťuje, že to vniveč nepřijde. Protože slovo konec znamená, že přijde Pán (rozumějte: Bůh sám) a my mu budeme patřit už napořád, což je důvod ke zklidnění nervozity a obav. “Těmito slovy se navzájem potěšujte,” píše na závěr.

Kdo si ta slova přečte dnes, ucítí vůni jiného století a dávných časů a zároveň si uvědomí, jak vzdálený je nám svět Bible a prvních křesťanů. Oblíbené představy své doby tu Pavel sice cituje, ale dost jejich obrazotvornost krotí. Rozhodně nelíčí, že by lidé vystoupili k Bohu (protože na to prostě nemáme), jen co nejstručněji poznamená, že budou uchvázeni vzhůru, setkají se se svým Pánem a budou pospolu. Jakékoli další fantazie jsou tu navíc a Pavel je neřeší.

Podobně se tehdy asi vyjadřovala i některá jiná náboženství, když říkala, že lidé jednou budou připojeni k bohům. Ale Pavla očividně nezajímá, jak si kdo představuje závěrečnou oponu, a o to víc chce zdůraznit, kdo jediný má nárok ji spustit. Totiž že ten konec (stejně jako všechno, co bylo předtím) náleží Bohu a nikomu jinému.

Někdy se lidové představy vyžívaly v popisu, jak se budou smažit jinověrci a kdekdo (a jak my z toho vyvážneme). Jindy, třeba zrovna tady, se v nich motiv posledního soudu vůbec neobjeví a vystačí si jen s výraznou barvou kulis a nepřeslechnutelným rachotem (což může být divácky působivé, ale důležité sotva). Někdy se přitom lidé ptali, nebude-li Kristův

příchod začátkem nějaké spravedlivé říše (a jaké a na jak dlouho?). Pokud to snad měli na srdci i zde, Pavel to přejde bez povšimnutí: setkáme se se svým Pánem, tečka.

Pakliže ty starověké obrazy někdo v jednadvacátém století převezme a sdílí je, není proč mu je brát. Leč křesťanská víra s nimi moc nesouvisí. “Nebudeš uctívat lidské představy o Bohu,” říká jedno přikázání z desatera, a proto si tyhle a podobné fantazie dejme klidně do závorky jako nedůležité. Jestli nevíte, co a jak kdy bude, nevádí. Víra neznamena všechno vědět, nýbrž s důvěrou se spolehnout na Boha a pevně počítat s tím, co teď nevidíme a co – protože je to od Boha – pro nás znamená naději.

Křesťané se kdysi dávno pokusili stručně shrnout obsah víry (nazvali to vyznání Apoštolské – ne proto, že by ho sepsali apoštolé, ale proto, že mělo být co nejbliž jejich svědectví o Ježíšovi). Boží přítomnost s námi tohle vyznání vyjadřuje slovy Věřím v Ducha svatého – čímž uznáváme, že nebýt Boží přítomnosti s námi, nebylo by to s naší vírou valně a sílu k překonávání zla bychom taky hledali jen těžko.

A když je Bůh mezi námi, ono nás to vede dohromady – což to staré vyznání naznačí slovy svatá církev obecná a společenství svatých. Ani ta smrt nás neoddělí od Boží lásky a tím pádem nás nemůže oddělit ani od lidu, který žije z Boží milosti a ví to. Právě to je církev – narozdíl od těch, kdo z Boží milosti žijí taky, ale nevědí o tom a my jim zkráceně a zjednodušeně říkáme nevěřící. Ale to není nepřekonatelná překážka, že si s nimi v té věci nerozumíme: když člověka od Boží lásky neoddělí smrt, život ani nic jiného, pak to nezpůsobí ani tahle vlastně podružná záležitost.

Podivná slova “společenství svatých” (postaru “svatých obcování”) znamenají veliký kruh těch, kdo tu žili kdysi, a nás, kdo žijeme dnes, a taky těch, kdo na nás jednou třeba budou vzpomínat jako na dávné předky; a všechny ty generace přikrývá stejné věčné Boží milosrdenství.

Někteří lidé mají sami sebe za tuze důležité a tuze užitečné.

Těm Pavel citoval z tamtěch staříčkových představ, ať se pěkně postaví do fronty a nepředbívají, vždyť nejsme ani chytřejší ani důležitější ani lepší než naši prapředkové (třebaže si tak rádi připadáme).

Jiní zase sami sebe mají za neužitečné, zbytečné, provinilé. Ti zas ať slyší slova, kterými Apoštolské vyznání pokračuje: hříchů odpuštění. To proto, že lidský život stojí právě na Božím odpuštění (jehož se nám dostalo), nikoli na naší lidské užitečnosti (která je v tom vedlejší).

A že se tomu našemu společenství říká obecenství “svatých”, to zas znamená, že máme v životě vždycky usilovat o prosazení toho, co chce Bůh.

Svatý Bože, dopřáváš nám žít z tvé milosti a z tvé svatosti. Díky za to. Díky za lidi, kteří nám k tobě ukazovali cestu, a prosíme za ty, kdo přijdou po nás: aby je tvé milosrdenství provázelo – tak jako provází nás – v dobrých i těžkých chvílích. Amen.

Natřikrát” se učíme setkáním s Pánem Bohem:

Učíme se vnímat jeho vůli, která nás dobře vede k naší životní zemi zaslíbené, kde písničkou jeho dětí není pláč

Učíme se vnímat jeho lásku, která nám v oběti jeho Syna otevřela dveře, co je zabouchl lidský hněv, zloba a lhostejnost

Učíme se vnímat jeho naději, která nám posvítí na život, abychom neminuli jeho otevřenou náruč a nepřehlédli své bližní, kterým je také nabídnuta

Kéž vás setkávání s Bohem Otcem, Synem i Duchem svatým naplňuje pravdou, láskou a nadějí, které jinde nejsou k mání, a kéž vás provází, kamkoli zamíříte. Amen.